

16/10/1936

Türkiye Büyük Elçiliğine

PARİS

Sayın Büyük Elçi ,

Fransız dilcilerinden M.Michel Honorat'ın
(Démonstration de la Parenté des Langues Indo-Européennes et
Sémitique) adlı 1933 te basılmış ve VI ncı dairede Jacob soka-
ğında 13 numarada (Librairie Orientaliste Paul Gauthier) adresini
taşıyan bir eserini gördük. Bu eserin sonunda aynı mukayesenin
Hamitique diller ile Sumer dili üzeriñde yapılmış hakkında
ikinci bir eser hazırlandığı da işaret edilmektedir. Başlı kata-
loglarda yine bu müellifin adına taşıyan (La Parenté du Hamite
et du Sumérien avec l'Arien-Sémité) adlı kitabın bu eser olması
muhtemeldir.

Messul olduğumuz dil işleri bakımından çok
dikkati celbeden bu müellif hakkında mümkün olan malûmatın alın-
ması ve bu iki eserinden de birer tanesinin kurumpasız hesabına
satın alınarak gönderilmesi için yüksek kayranızı ehemmiyetle di-
lar, önceden teşekkürlerle içten ve derin saygılarımı sunarım ,
Sayın Büyük Elçi.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

MÜZ/

30/11/1936

1174

Bay Bahçat Özdoğanlı

Türkiye Elçiliği Başsekreteri

İSTANBUL

Sayın Bay,

24.XI.1936 da yazılmış 9048/355 sayılı raporunuzla 31.X.1936 da yazılmış 9149/412 sayılı mektubunuz ve ilişkileri Kurum Genel Merkez Kurulunda okundu.

Kopenhag Lengüistler Kongresinde Kurumu temsil etmek ve mütevellit W.Tomson'ın nezarına gelenk koymak suretiyle yaptığınız hizmetlerden dolayı derin teşekkürlerimi bildirir, içten saygılarımı sunarım, Sayın Bay.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

clq

K.S.

12/10/1936

992

Bay Behçet Özdoğanlı

Türkiye Elçiliği Baş Sekreteri

İSTOKHOLM

Sayın Bay,

24 Eylül 1936 da yazılıbaş 9048/355 sayılı raporunuzla ilişkilerini aldım. Yalnız sondaki notta sözü geçen Tomsen'in mezarının resmi paketler içinde çıkmadı. Raporunuzun bir kopyesini Kurumumuzu kuran ve Koruyan Ulu Önderimize sunduğum gibi, aslını da Genel Merkez Kurulu tuznamesine koydum. Noticelerine göre ileride ayrıca icap eden iş'aratta bulunmak üzere derin teşekkürlerimi ve içten saygılarımı sunarım, Sayın Bay.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

K.S.

684

31/7/1936

Bay Akdes Nimet Kurat

c/o Fru L. Burhn

Stockholm

Upplandsgatan 48 II.

Sayın Bay,

26/7/1936 da yazılmış yazınıza karşılıktır.

Kopenhag kongresine gönderilecek müzaheret hakkında bundan önce Kurumun karar verilmiş ve gereği yapılmış olduğundan yeniden başka bir karar verilmesine ve ayrıca masraf edilmesine mahal görülmediğini bildirir, teşekkür ve saygılarıma sunarım.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri

k o p y a



11.
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
SOFYA ELÇİLİĞİ

SOFYA, 22. VIII. 1936

U. N. 1304

H. N. 276

İşlik: I

Bay İbrahim Necmi Dilmen ,
Türk Dil Kurumu Genel Sekreteri ,

Delmabahçe

İSTANBUL

21.8.1936 tarih ve 211 sayılı teleyazısında vürudu arz edilen
150 liranın mukabilii 1804,50 Fransız Frangı Dil Kurultayında
bulgar delegesi M. Pierre Miateff'e tediye edilmiş ve mmaileyh-
den alınan makbuz iligik olarak takdim olunmuşdur. Bu vesile
ile derin saygılarımı sunarım.

Maslahatgüzar ,

Faik Hozat

P.
24. VIII 36 *CP*

Genel. alınak

2-9-76
J.O.

T. D. T. C.
2 EYLÜL 1936
1895

11

AMBASSADE DE L'UNION
DES RÉPUBLIQUES SOVIÉTIQUES SOCIALISTES

Ankara, le Août 1936.

Souvenir de la délégation

Mon cher Député,

On vient de me faire savoir que les thèses préparées par la Délégation soviétique au Congrès Linguistique à Istanbul seront les suivantes, à savoir:

1. Les problèmes cardinaux de la linguistique et la pratique de l'édification de la langue en URSS et en Turquie - rapport à la séance plénière du Congrès, rapporteur - M. SAMOÏLOVITCH, Membre de l'Académie des Sciences;

2. Le travail théorique en URSS dans la domaine de la turcologie - rapport à la section respective;

3. L'édification de la langue dans les Républiques nationales - rapport à la section respective;

4. Les trouvailles archéologiques nouvelles en Azerbaïdjan et la culture des Hittites - rapport à la section respective.

En Vous communiquant ce qui précède, je Vous prie mon cher Député, d'agréer l'assurance de mes sentiments les meilleurs.

Monsieur I. DIMEN,
Député de Burdur, Secrétaire
Général du Congrès
Linguistique 1936.

E.V.

S. Avraouglou

12. VIII. 36 *CR*

T. D. T. C.
13 Août 1936
1790

Ankara, le Août 1936

Mon cher Député ,

On vient de me faire savoir que les thèses préparées par la Délégation soviétique au Congrès Linguistique à Istanbul seront les suivantes , à savoir :

1. Les problèmes cardinaux de la linguistique et la pratique de l'édification de la langue en URSS et en Turquie - rapport à la séance plénière du Congrès , rapporteur - M. SAMOÏLOVITCH, Membre de l'Académie des Sciences ;

2. Le travail théorique en URSS dans la domaine de la turcologie - rapport à la section respective ;

3. L'édification de la langue dans les Républiques nationales - rapport à la section respective ;

4. Les trouvailles archéologiques nouvelles en Azerbaïdjan et la culture des Hittites - rapport à la section respective .

En Vous communiquant ce qui précède , je vous prie mon cher Député, d'agréer l'assurance de mes sentiments les meilleurs .

Monsieur I. DILMEN,

Député de Bourdour ,

Secrétaire Général du

Congrès Linguistique 1 9 3 6.

M. V.

Signature Illisible

M.S./

C O P I E

30/11/1936

1176

Türkiye Büyük Elçiliğine

PARİS

Sayın Büyük Elçi,

Viyana'da çıkan Telgraf gazetesinde görölerek tercümesi Viyana Elçiliğimizden Dış İşleri Bakanlığına ve Bakanlıktan Kurumumuza gönderilen makalenin bir kopyesi ile bu makalenin subarrifi kim olduğu hakkındaki sualinize karşı Viyana Elçiliğinden gelen cevabın kopyesi ilişik olarak sunulmuştur. Bu hususta Nitropressa'den hususi surette alınabilecek malûmatın bildirilmesini diler, önceden teşekkürlerle derin saygılarımı sunarım, Sayın Büyük Elçi.

TÜRK DİL KURUMU
Genel Sekreteri



İlişik : 2

N.S.

T.C.
VIYANA ELÇİLİĞİ
NO.6234

Viyana, 23 Sontegrin 1936

Türk Dil Kurumu Genel Sekreterliğine

18.11.1936 tarihli 1142 sayılı yazıları karşılığıdır .

Dünya medeniyetinin menşei hakkındaki makalenin muharriri hakkında "Telgraf" gazetesini idarehanesi nezdinde yapılan tahkikattan bunun burada bilinmediği anlaşılmıştır . Bu husustaki malûmatın Paris, 9 , 15 , Faubourg Montmartre, adresinde Mitropress'den alınabileceği öğrenilmiştir .

Telgraf gazetesinin buradaki ehemmiyet derecesine gelince , bu daha ziyade uzunluğu ile halka hitap eden ,ögle ve akşam olmak üzere günde iki defa çıkan, siyasi bakımdan fazla ehemmiyeti olmayan bir havadis gazetesidir .

Arzedar, bilvesile saygılarımı yenilerim .

Elçi
imza

K O P Y E

ASA - elç

Türkiye Cumhuriyeti
Hariciye Vekâleti

I. Daire Umum Müdürlüğü

Şube

743
173

Ankara 8 Mart 1936 193

Hüda Dil incelemelerimize

dair Amerika'da çıkmış bir

makale hakkında.

Türk Dili Tetkik Cemiyetine

7 Şubat 1936 tarihile İstanbul'dan New York Times gazetesine yazılıb mezkur gazetenin 9 Şubat 1936 tarihli nüshasında intişar eden (Türkler yeni nazariyeler öğretiyorlar) başlıklı makalenin türkçeye çevrilmiş bir örneği, Vaşington Büyük Elçiliğimizden gönderilmiş olmakla, bilgileri için ilişik olarak sunuldu.

16-
M. B.

Hariciye Vekili y.

öle
Kaly
Türkçelde

3. III. 1936



173

K. VIII

12. III. 1936

Görülmiş ve makabın

başyeri alınmıştır.

16. 7. 1936



T E R C Ü M E

Istanbul 7 Şubat- Yeni Tarih, Coğrafya ve Edebiyat Mektebi Mustafa Kamâl Atatürk'ün ve Kabine Azalarının huzurunda ahiren Ankarada açılmıştır . Bunun başlıca gayesi Hükümet Merkezini Cumhuriyetin kültür merkezi yapmak olup bu mektep Hukuk Mektebi ile birlikte İstanbul Üniversitesinin eşi olacak olan tam teşekküllü bir Üniversitenin nüvesini teşkil edecektir .

Bununla beraber bizzat Atatürk'ün teşebbüsile meydana getirilen bu yeni tesisatın gayesi Türk Tarihi ve Lisanı hakkında yeni nazariyelerin izahı olduğundan mahiyeti çok daha geniş ve şumullüdür .

Türk Cumur Başkanı bir devlet adamı ve şayanı dikkat evsafa malik bir asker olduktan başka tarih ve lisan meselelerinde de çok malumat sahibidir . Bu sahada senelerce yaptığı çalışma neticesi olarak bir takım yeni nazariyeler ileri sürmüştürki bunlar Ankaradaki yeni mektepte tedris edilecektir . Bu nazariyelerin izahı bir az müşkil olmakla beraber bunların ana hatları berveçhi etidir :

Son elli yıl zarfında fen adamları tarafından yapılan çalışmalar Türk ırkının, irki ve dini prejüdislerin tesiri altında hareket eden eski tarihüvislerin bühtanına uğradığını göstermektedir . Türkler barbar ve yağmacı bir ırk olmaktan uzaktır . Çok eski zamanlarda Türkler yüksek bir kültüre irişmişler ve Çin, Hindistan, Mezopotamya ve Anadoluya vaki hicretleri esnasında bu kültürü daha az minevver milletler arasında neşir ve tāmim etmişlerdir .

Bu sebebden dolayı Türkler medeniyetin babası ve cihanın en büyük ve en muhteşem bir tarihine malik bir millet olarak tanınmaları icabetmektedir .

Lisan bahsına gelince : Yeni nazariye "Güneş Lisanı" tesmiye ediliyor .

Üç yıl önce Pariste neşredilen Fransız Fen Adamlarından Hilaire de Baranton'un "L'origine des Langues, des Religions et des Peuples" namındaki kitabında vasıl olduğu ve bütün lisanların Sümerler tarafından kullanılan Hiyeroğlif ve Cuneiform asıllarıdan geldiği nazariyesine istinat ederek Türk nazariyesi, Sümerlerin Merkezi Asyadan gelen Türkler olduğuna nazaran lisanların da oradan gelmiş olduğunu ve ilk defa olarak Türkler tarafından kullanıldığını iddia etmektedir .

Filhakika ilk lisan şöyle doğmuştur : Kablettarih insanlar yani en ibtidai devirdeki Türkler güneşin hayat üzerindeki tesiri okadar fevkalâde bulmuşlardı ki ona bütün iyilik ve fenalıkların kendisinden sudur ettiği bir uluhiyet izafe etmişlerdir .

Ezcümle ziya, karanlık, hararet ve ateş buradan geldiği gibi zaman, irtifâ, mesafe, hareket, hacim ve saire hakkındaki bütün düşünceler de güneşle alakadar görülmüştür . Bunların hislerini izah için yaptıkları ilk teşebbüs güneşe bir isim vermek olmuştur . Bu isim de (Ag) gelimesi olup bugün kullanılan bütün kelimeler bu heceden neş'et etmiş bulunmaktadır .

İşte "Güneş Lisanı"nın esas olan nazariyenin kısaca hulâsası bu olup Türk tarihinin yeni anlaşma şekliyle birlikte yeni Ankara Mektebinde tedris edilecektir . Bundan başka Yunan, Lâtin, Sanskrit, Sümer, Hitit, Çin, Fransız, İngiliz, Alman, Rus ve Macar lisanları da mütahassıslar tarafından tedris edilecektir .

X X X
X

Türkler Yeni Nazariyeler Öğretiyorlar

-New-York Times gazetesinin 9.II.1936
tarihli nüshasından tercüme-

İstanbul 7 Şubat -Yeni Tarih, Coğrafya ve Edebiyat Mektebi Mustafa Kamâl Atatürk'ün ve Kabine Âzalarının huzurunda âhiren Ankarada açılmıştır. Bunun başlıca gayesi Hükümet Merkezini Cumhuriyetin kültür merkezi yapmak olup bu mektep Hukuk Mektebi ile birlikte İstanbul Üniversitesinin eği olacak olan tam teşekküllü bir üniversitenin mâvesini teşkil edecektir.

Bununla beraber bizat Atatürk'ün teşebbüsüyle meydana getirilen bu yeni tesisatın gayesi Türk Tarihi ve Lisanı hakkında yeni nazariyelerin izahı olduğundan mahiyeti çok daha geniş ve şümullüdür.

Türk Cumur Bağıkanı bir devlet adamı ve şayanı dikkat evsafa malik bir asker olduktan başka tarih ve lisan meselelerinde de çok malûmat sahibidir. Bu sahada senelerce yaptığı çalışma neticesi olarak bir takım yeni nazariyeler ileri sürmüştür ki bunlar Ankaradaki yeni mektepte tedris edilecektir. Bu nazariyelerin izahı bir az müşkil olmakla beraber bunların ana hatları berveçhi âtidir :

Sen elli yıl zarfında fen adamları tarafından yapılan çalışmaları Türk ırkının, irki ve dini prejüdislerin tesiri altında hareket eden eski tarihselvislerin bühtanına uğradığını göstermektedir. Türkler barbar ve yağmacı bir ırk olmaktan uzaktır. Çok eski zamanlarda Türkler

yüksek bir kültüre erişmişler ve Çin, Hindistan, Mezopotamya ve Anadolu'ya vaki hicretleri esnasında bu kültürü daha az münevver milletler arasında neşr ve tanıtmışlardır.

Bu sebepten dolayı Türklerin medeniyetin babası ve cihanın en büyük ve en muhtaşem bir tarihine malik bir millet olarak tanınmalarını icabetmektedir.

Lisan bahsine gelince : Yeni nazariye "Güneş Lisanı" tesmiye ediliyor.

Üç yıl önce Pariste neşredilen Fransız Fen Adamlarından Hilaire de Barenton'un "L'origine des Langues, des Religions et des Peuples" namındaki kitabında vasıl olduğu ve bütün lisanelerin Sümerler tarafından kullanılan Hiyeroglif ve Cuneiform asıllardan geldiği nazariyesine istinat ederek Türk nazariyesi, Sümerlerin Merkezi Asyadan gelen Türkler olduğuna nazaran lisanelerin de oradan gelmiş olduğunu ve ilk defa olarak Türkler tarafından kullanıldığını iddia etmektedir.

Filhakika ilk lisan şöyle doğmuştur : Kablettarih insanlar yani en iptidai devirdeki Türkler güneşin hayat üzerindeki teirini ekadar fevkalâde bulmuşlardır ki ona bütün iyilik ve fenalıkların kendisinden sudur ettiği bir vuhhiyet izafe etmişlerdir.

Esctale siya, karanlık, hararet ve ateş buradan geldiği gibi saman, irtifa, mesafe, hareket, hacım ve saire hakkındaki bütün düşünceler de güneşle alakadar görülmüştür. Bunların hieslerini izah için yaptıkları ilk teşebbüs güneşe bir isim vermek olmuştur. Bu isim de (Ag) kelimesi olup bugün kullanılan bütün kelimeler bu hacedan neş'et etmiş bulunmaktadır.

İşte "Güneş Lisanı"nın esası olan nazariyenin kısaca hulâsası bu olup Türk tarihinin yeni anlaşma şekliyle birlikte yeni Ankara Mektebinde tedris edilecektir. Bundan başka Yunan, Lâtin, Sanskrit, Sümer, Hitit, Çin, Fransız, İngiliz, Alman, Rus ve Macar lisanları da mütchassıslar tarafından tedris edilecektir.

F.S.

Türkler Yeni Nazariyeler Öğretiyorlar

-New-York Times gazetesinin 9.II.1936
tarihli nüshasından tercüme-

İstanbul 7 Şubat -Yeni Tarih, Coğrafya ve Edebiyat Mektebi
Mustafa Kamâl Atatürk'ün ve Kabine Âzalarının huzurunda âhiren Anka-
rada açılmıştır. Bunun başlıca gayesi Hükûmet Merkezini Cumhuriyetin
kültür merkezi yapmak olup bu mektep Hukuk Mektebi ile birlikte İstan-
bul Üniversitesinin eşi olacak olan tam teşekküllü bir üniversitenin
nüvesini teşkil edecektir.

Bununla beraber bizzat Atatürk'ün teşebbüsüyle meydana getirilen
bu yeni tesisatın gayesi Türk Tarihi ve Lisanı hakkında yeni nazari-
yelerin izahı olduğundan mahiyeti çok daha geniş ve şümulüdür.

Türk Cumur Başkanı bir devlet adamı ve şayanı dikkat evsafa
malik bir asker olduktan başka tarih ve lisan meselelerinde de çok
malûmat sahibidir. Bu sahada senelerce yaptığı çalışma neticesi
olarak bir takım yeni nazariyeler ileri sürmüştür ki bunlar Ankaradaki
yeni mektepte tedris edilecektir. Bu nazariyelerin izahı bir az müşkil
olmakla beraber bunların ana hatları berveçhi âtidir :

Son elli yıl zarfında fen adamları tarafından yapılan çalışmalarda
Türk ırkının, ırkî ve dinî prejüdislerin tesiri altında hareket eden
eski tarihnüvislerin bühtanına uğradığını göstermektedir. Türkler bar-
bar ve yağmacı bir ırk olmaktan uzaktır. Çok eski zamanlarda Türkler

yüksek bir kültüre erişmişler ve Çin, Hindistan, Mezopotamya ve Anadolu'ya vaki hicretleri esnasında bu kültürü daha az münevver milletler arasında neşr ve tamim etmişlerdir.

Bu sebepten dolayı Türklerin medeniyetin babası ve cihanın en büyük ve en muhteşem bir tarihine malik bir millet olarak tanınmaları icabetmektedir.

Lisan bahsine gelince : Yeni nazariye "Güneş Lisanı" tesmiye ediliyor.

Üç yıl önce Pariste neşredilen Fransız Fen Adamlarından Hilaire de Barenton'un "L'origine des Langues, des Religions et des Peuples" namındaki kitabında vasıl olduğu ve bütün lisanların Sümerler tarafından kullanılan Hiyeroğlif ve Cuneiform asıllardan geldiği nazariyesine istinat ederek Türk nazariyesi, Sümerlerin Merkezi Asyadan gelen Türkler olduğuna nazaran lisanların da oradan gelmiş olduğunu ve ilk defa olarak Türkler tarafından kullanıldığını iddia etmektedir.

Filhakika ilk lisan şöyle doğmuştur : Kablettarih insanla yani en iptidai devirdeki Türkler güneşin hayat üzerindeki tesirini okadar fevkalâde bulmuşlardır ki ona bütün iyilik ve fenalıkların kendisinden sudur ettiği bir uluhiyet izafe etmişlerdir.

Ezcümle ziya, karanlık, hararet ve ateş buradan geldiği gibi zaman, irtifa, mesafe, hareket, hacım ve saire hakkındaki bütün düşünceler de güneşle alâkadar görülmüştür. Bunların hislerini izah için yaptıkları ilk teşebbüs güneşe bir isim vermek olmuştur. Bu isim de (Ag) kelimesi olup bugün kullanılan bütün kelimeler bu heceden neş'et etmiş bulunmaktadır.

İşte "Güneş Lisanı"nın esası olan nazariyenin kısaca hulâsası bu olup Türk tarihinin yeni anlaşma şekliyle birlikte yeni Ankara Mektebinde tedris edilecektir. Bundan başka Yunan, Lâtin, Sanskrit, Sümer, Hitit, Çin, Fransız, İngiliz, Alman, Rus ve Macar lisanları da mütehassıslar tarafından tedris edilecektir.

N.S.